GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 63. Brasiovu 10 Septembre 29 Augustu **1874.**

Brasiovu 9 Sept. n. 1874.

Catra cetatimea Brasiovului se adressasa in „Kr. Z." unu comitetu sasu, cá representante alu fóstei reuniuni sasesci in Brasiovu, pentru ferirea de focu, stingerea lui, scaparea si apararea persóneloru si a averei loru in casu de asemene periculu, si se adressasa cu tóta caldur'a, rogandu pe vercare cetatianu din cetate si suburbii, cá se binevoiésca fora osebire a intra in acésta reuniune, ce se afla in dorerile renascerei, cá membri ajutatori cu contribuiri de 1 fl. 20 cr. pe anu, pentrucá voluntarii aparatori de focu de aici, provediuti cu midiulóce de bani, se póta reinciripá reuniunea sasa, ce se afla odata in viati'a in Brasiovu, fiendu animati la acésta prin productiunea, ce dede mai deunadi spectacululu celu istetiu din 23 Augustu, precum si prin provocarea aparatoriloru séu tulumbariloru din Sibiiu, cari prin d. Dr. Lindner apromissera concursulu seu la reuniunea sasa fratina de aici, lasandui inca si una tulumba cu alte preparate de lipsa spre scopulu acesta. Comitetulu se adressá spre scopulu acesta si la Magistratu si la Comunitate, de unde astépta cu securitate successu favoritoriu, totusi se adressésa si catra burgarime, ca-ce reuniunea a esitu din sinulu ei si prin ea trebue se fia si sjutata si sustienuta. Contandu la sentiulu nobilu alu burgesiei invita pe cei parati a intra in reuniune, a se insinua la comitetulu reuniunei:

Friedericu Schneider cá antenoru; cassari Adolf Weiss, Ludovicu Hesshaimer si scriitoriu C. Nussbächer.

Reuniunile seriése si conduse cu impulpare animata progeneréza cele mai eclatante successe in orce intreprindere bine calculata in parte. Asiá inaintéza natiunile in totu-feliulu de institutiuni si arti numai si numai prin associari si prin midiuloculu reunirei poteriloru, si adi — afara de armari — nu e nece unu impulsu mai potericu intre natiuni la ordinea dilei, decatu acesta. E caracteristic'a tempului, — ca se preingrigescu ómenii de tempuriu si cu calculi a intempina periculele ce potu se nabusiésca cu lava de daune neprevediute. —

Invitamu deci ér' pe totu romanulu se se incórde a imbracisiá, a imbé spiritulu de reuniuni intre si pentru sine de totu feliulu. Remediulu celu mai securu de a ne smulge din starea cea precaria stationaria, e singur'a reunire a poteriloru. Campulu e largu la acésta.

Unde ne suntu reunirile pentru a face fonduri de credite la incepatori de intreprinderi comerciali, industriali si de meserie, la agricultori, candu le arde sufletulu de ajutoriu temporariu, pana se prinda radacina, se -si póta aduná productele? Unde pentru incuragiarea intreprinderiloru de exploatare industriaria, cu totu-feliulu de producte; pentru indemnarea si inlesnirea romaniloru de a imbracisiá totu-feliulu de meserie, si in cari se afla initiati, reuniuni de a le desvoltá si perfectioná. La infiintiarea de scóle reali, de meserii si alte natiunali, unde e periculu de desnatiunalisare, cate reuniuni avemu?

Pentru scólele agricole, perfectionarea agriculturii, viniculturii, apiculturii, silviculturii, crescerii si nobilitarii viteloru, plantelor cate? pentru inlesnirea comerciului, inmultirea scóleloru de comerciu, invetiatur'a poporului pre tempu de érna? Unde ne suntu associarile si pentru a controlá si slabí usurarii judanesci prin fonduri comunali? pentru a sterpi monopolurile si tráficele personali, cá se nu cumparamu d. e. carnea cu 20 cr. puntu, candu concurintii'a pe aiurea lu scóte la 12—14 cr; candu graulu se eftinesce si panea in piatia totu nu se mai maresce, au nu se cere vighiare si nu se cere reunire? Candu o tagma de ómeni vulpini se reunescu spre a monopolisá pentru sene séu natiunalii sei tóte intreprinderile, tóte averile comune, fora respectu la dreptulu nostru de comuniune, se potu reduce intre limitele ecitatii fora reuniuni catu de extense si cerbicóse de a recastigá dreptatii valórea ei netrunchiata? Dér' societati de venetori, societati ecuestre, de dare la semnu, cu musica vocale si instrumentale atatu de animatória la fapte maretie si virtuti gloriése?

Aceste suntu abiá atingeri prorupte din isvorulu ingrigirei si inca dau destule obiecte de reunirea si ér' associarea poteriloru, in care atitudine erá p'aci se ne intréca si femeele, care inca pe la 49 cetea pe stele cuventulu „reuniune," premergandune cu invitarea la associari. — Astu-feliu in adeveru vomu ingrasiá cu sudórea nóstra si pe dusmanulu nostru — déca noi de noi si pentru noi nu ne vomu amorisá in totu genulu de reuniuni. —

Asiá umeru la umeru spre a inaintá intru tóte noi de noi, ca-ce la intreprinderile cu strainii amu remasu totudeaun'a pe diosu.

Kossuth apromite, ca va lucrá din resputeri cu partit'a nedependentii Ungariei, déca liberalii se voru reuní in punctulu acesta.

Tóte diariale maghiare tocma publica una epistola lunga a lui Kossuth, cá respunsu lui Jgnatz Helfi dep. dietale, care lu provocá in numele partitei de nedependentia, cá se -si dè parerea. „Kelet," „Magyar Polgár" din Clusiu si tóte cele din Ungari'a publica acea epistola.

In fruntea epistolei dechiara Kossuth, ca dorindu a doritu, cá se éssa compacta o partita in dieta de calibrulu „partitei de nedependentia," apoi dice:

„Fienduca fui provocatu -mi tienu de obligatiune a dechiará fora reserva, ca elu intre tóte partitele, care si au professatu pe facia colórea, sta mai aprópe de partit'a „nedependentii," nu numai, ci inca se dechiara solidariu in privinti'a scopului propusu, care nu tientesce la mai pucinu, decatu la una nedependentia de statu in totu sistemulu administrativu Ungariei, libera de orce amestecu strainu."

Partit'a se se reunésca cu zelu neobositu lucrandu dupa programulu creatu, elu o va sprigini, catu el voru permite poterile. Programulu partitei nedependente neci ca-lu eschide, neci ca se afla in contradictiune cu parerile lui. Influinti'a lui in Ungari'a e mica, inse fora veste si mai rapede, decatu potu crede cei dela carma si diplomatii curtii, dintr'odata póte reintra una resturnatura mare européna, si atunci drépt'a cea vechia a emigrantelui va poté conlucrá pentru sant'a causa a nedependentii Ungariei si a libertatii poporului. (Se'ntielege ca totu numai acelui maghiaru). Din sufletu lu dóre, ca poporulu maghiaru se lasa imbetatu de simpl'a forma constitutionale si nu cunósce adeverulu ei, ca-ce pana mai susta dualismulu, nece ca se póte cugetá la constitutionalismu, dovada intemplarile si creaturele dietei. E infricosiata acésta pusetiune, domniloru! srtiga Kossuth, si numai unu midiulocu e, care o póte vindeca. Fontan'a releloru trebue astupata, contractulu dualisticu cu reunirea tuturoru poteriloru trebue desfiintiatu si sub flamur'a nedependentii se se reunésca ér' tóta opositiunea, de care se tienea si centrulu din stang'a. Thisa, capulu ei, a doveditu, ca tiene de acestu principiu. Se se lapede toti de singularitati si se se unésca sub acestu semnu de independentia. „In hoc signo vinces."

Se apropia timpulu expirarii contractului dualisticu si aceste bombardari suntu preludiale evenimenteloru, ce potu suprinde pe cei neatentivi si destrabalati cu nóue fatalitati. —

— Germanii apera pe fratii loru de prin Ungari'a atatu prin adunari, catu si prin diaria; dér' estia inca nu stau locului, ci se lupta si pregatescu la eventualitatile viitoriului cu puteri reunite. —

Din Romani'a. Consiliulu generale alu instructiunei publice este convocatu pre 1-a Septemb. st. v. in Bucuresci, pentru a desbate asupr'a mai multoru cestiuni importante relativu la instructiunea publica, propuse de ministeriu. Cestiunile principali voru fi, de buna séma, privitórie la modificatiunea unoru articli din legea instructiunei publice. Modificatiunile voru trebui apoi se tréca prin camera si senatu, pentru cá se aiba valóre de lege, si astu-feliu numai cu inceputulu anului scolastecu venitoriu se voru poté aplicá.

Voru urmá apoi alte regulamente privitórie la scóle; modificari de programe etc', cari se voru poté aplicá indata ce voru fi aprobate de ministriulu instructiunei publice.

Preparativele pentru concentrarea trupeloru intre Buzeu, Bucuresci si Ploiesci, pentru manevrele de tómna au inceputu se se faca, si trupele destinate pentru manevre se esercita necontenitu, pentru cá resultatulu se fia catu se póte mai satisfacatoriu; ceea ce si trebue, pentru-ca astadata manevrele se voru face inaintea unoru officiari ai puteriloru vecine, invitati anume pentru a asiste la manuirea armeloru de catra soldatii romani.

Mare este satisfactiunea literatiloru romani din capitale si de pre afora, vediendu, ca siedintiele Societatii academice se publica in diariulu cotidianu „Romanulu" din Bucuresci, ca-ci analile Societatii au se éssa multu mai tardiu.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Sessiunea anului 1874. Siedinti'a dela 1 (13) Augustu 1874.

Presiedintele A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: Dr. Anast. Fetu, I. C. Massimu, G. Baritiu, N. Ionescu, Al. Odobescu, P. S. Aurelianu si Dr. Ios. Hodosiu.

I. In urm'a convocatorelui delegatiunii din 3 Iuliu a. c. nr. nr. 145, intr'unidusse membrii mai susu insemnati in localulu Societatii, presiedintele, conformu § 2 din regulamentu, desi membrii presinti nu suntu in maioritate, declara sesiunea anului 1874 de deschisa.

II. D. secretariu generalu, I. C. Massimu, dà cetire reportului delagatiunii despre lucrarile sale in anulu trecutu si despre incheiarea compturiloru presentate de cassariulu Societatii.

Reportulu delegatiunii Societatii academice rom., presentatu in $^{1}/_{13}$ Augustu 1874.

Domniloru si onorati membri!

Delegatiunea, venindu a referi d-vóstre despre miscarile Societatii in cursulu anului ce incetéza, crede de prisosu a ve espune cu de-amenuntulu aci propriele sale lucrari, cari se potu vedé din procesele verbali, si de acea se margineséce la urmatóriele puncte:

1. La appellulu, ce pentru traductiuni de autori clasici latini si greci s'a repetitu si estu tempu, au incursu elaborate pentru toti autorii pusi in concursu, afara de Plutarchu, si anume:

a) Pentru Dionysiu de Halicarnasu unu elaboratu cu devis'a:

„Virtus repulsae nescia sordidae
Intaminatis fuget honoribus,
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis aurae."

b) Pentru Titu Liviu dóue elaborate cu devisele:

α) „Non vinci ab Hannibale, vinci solitis difficilius fuit quam postea vincere."

β) „Si ita facitis, Romani, vestrae res meliores facilioresque erunt; magisque ex sententia respublica vestra vobis procedet, victoriaque duelli populi romani erit."

c) Pentru Dione Cassiu dóue elaborate cu devisele:

α) „Proveniebant oratores novi, stulti, adolescentuli."

β) „Fortes creantur fortibus et bonis."

d) Pentru Polybiu unu elaboratu cu devis'a:

„Vos exemplaria graeca
Nocturna versate manu, versate diurna."

e) Pentru Sallustiu trei elaborate cu devisele:

α) „Quae res plerumque magnas civitates pessumdedit, dum alteri alteros vincere quovis modo et victos acerbius ulcisci volunt."

β) „Vel pace vel bello clarum fieri licet.

γ) „Quia tunc primum superbiae obviam itum est.

f) Pentru Cicerone unu elaboratu cu devis'a:

„Quandoque bonus dormitat Homerus."

2. Analele sesiunii trecute s'au tiparitu inca din luna lui Martie.

3. Din dictionariu au esitu de sub tiparitu nóue fasciculi, adeca patrudieci si cinci (45) de cóle, in cari lucrarea a ajunsu pana la liter'a P.

Asia dér' lucrarile literarie, caror'a prin voinți'a testatoriloru suntu consacrate fondurile, de cari a dispusu si dispune pana adi Societatea, suntu pe cale de prosperare, care va duce la unu bunu si doritu resultatu.

4. Bibliotec'a Societatii s'a inavutitu in cursulu anului acest'a cu 445 bucati.

Din acestea 112 donate de domnii: Cogalniceanu, Chabudianu, Ionescu, Fetu, Odobescu, Dr. Obedenaru, Socec, ministeriulu cultelor, P. S. S. episcopulu Melchisedec, directiunea telegrafo-postale, officiulu centrale de statistica, W. Froehner, Babesiu, Gabr. Popu, Dr. Brandza si redactiunile a nóue diaria.

Numerulu bucatiloru cumparate din fondulu alocatu in bugetu pentru acestu scopu este de 333, cele mai multe de istoria si de sciintie naturale, comandate dupa listele date de sectiunile respective ale societatii.

5. Delegatiunea este convinsa, ca a fostu fidelu organu alu espresiunii de profunda durere pentru perderea unui demnu patriotu si membru alu Societatii, Eudosiu Hurmuzaki.

6. Starea financiaria a Societatii se póte vedé in amenuntu in situatiunea presentata de casariu, care se alatura pe langa acestu reportu si care presenta in sumariu:

a) Venituri:

α) prevediute in bugetu . . lei 72,710. 51
β) realisate 88,640. 55

b) Spese:

α) prevediute in bugetu . . lei 72,805. —
β) realisate 58,306. 25

De unde resulta unu escedinte de lei 33,334 si bani 30 la venituri.

7. In respectulu actelor generose donatiuni a D-lui generalu Constantinu Heresco Nasturelu s'au facutu si complinitu tote formele cerute de lege.

A. Treb. Laurianu, Dr. A. Fetu, I. C. Massimu
G. Sionu, P. S. Aurelianu.

Candu membrii Societatii voru fi in numeru completu se voru alege comisiunile necesarie pentru esaminarea reportului si a compturiloru anesate.

III. Dupa acestea D. presiedinte presenta urmatorea programa a lucrariloru, cu cari va avé societatea a se ocupá in sesiunea anului curente.

1. Alegerea unui secretariu ad hoc.

2. Alegerea comisiuniloru pentru esaminarea reportului delegatiunii, pentru cercetarea compturiloru si facerea bugetului pe anulu dela 1 Augustu 1874 pana la ultim'a Iuliu 1875.

3. Alegerea comisiunii pentru revisiunea bibliotecei Societatii.

4. Alegerea comisiuniloru pentru esaminarea elaboratelor de concursu.

5. Reportulu comissiuniloru asupr'a esaminarii reportului delegatiunii, asupr'a cercetarii compturiloru si asupr'a bugetului.

6. Reportulu comissiunii asupr'a bibliotecei.

7. Reportulu comissiuniloru asupr'a elaboratelor de concursu.

8. Reportulu sectiuniloru asupr'a diverseloru lucrari ce cadu in sfer'a loru.

9. Alegerea delegatiunii si officieloru sectiuniloru.

10. Cestiunea donatiunii parintelui Radianu.

11. Reportulu secretariului generalu asupr'a lucrariloru Societatii facute in acésta sessiune.

12. Tienerea de siedintie publice.

IV. Dupa aceste, pana la alegerea formale a unui secretariu ad hoc (§ 10 din regulamentu), cu redactarea processeloru verbali s'a insarcinatu d. Ios. Hodosiu, si siedinti'a s'a redicatu la 3 dupa amiedi, anuntiandu cea viitória pe mane, 2 Augustu, la 1 óra postu-meridiana.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad hoc. Ios. Hodosiu.

Braslovu 1 Sept. c. n. 1874.

Supremati'a maghiara.

II. Dupa dreptulu de cucerire, elementulu romanu austro-ungaru ér' nu póte fi aruncatu in servitutea suprematiei maghiare; pentru-ca dupa dreptulu de cucerire chiaru maghiarii nu ar' mai poté vorbi de patria propria. Candu cineva este debilu, cum este elementulu maghiaru in positiunea sa topografica, si suprematisadia de facto numai din grati'a monarchului nostru comunu, si prin protectiunea partitei pangermane de dincolo de Lait'a, — este fórte ridiculu lucru — (dér' si periculosu —) a se provocá la dreptulu de cucerire. —

Ertati aceste vorbe amare, — ele suntu inse numai unu echo la altele si mai amare, cari s'au aruncatu romaniloru de pe bancele parlamentului pestanu; — dupa care abatere me intorcu la continuarea cugetariloru despre supremati'a.

Principiulu coordinarei elementeloru nemaghiare in genere, si alu elementului romanu, cá alu doilea elementu istoricu pamenténu, este unu principiu conservatoriu, nu destructivu, cum dice autorele din „A. A. Ztg."

Destructivu este principiulu suprematiei de rasa. Elu, negandu coordinarea nationale, a popóreloru nemaghiare, cu poporulu maghiaru, le debilitéza consciinti'a patriotica. — In tóte dilele se potu audi eschiamatiuni, cari documentéza acésta asertiune. — déca Ungari'a este unu patrimoniu numai maghiaru, apere-lu maghiarii singuri, dicu multi, déca maghiarii suntu poporu dominatoriu si noi poporu servitoriu (supramatisatu) nu potu pretinde, cá noi insii se adiutamu la sustienerea sclaviei in care ne-au pusu, — si altele multe. —

Acestu principiu destructivu aduce chiaru si de dinasti'a domnitória in o positiune abnorma facia de popórale nemaghiare; si barbatii de statu, cari nu canta a face capetu acestei suprematii de o parte escesiva, de alta parte necontrolata, póte chiaru protegiata, — facu rele servitia ordinei de statu, de autorulu mentionatului articulu cu atatu aplombu aduse de motivu alu suprematiei maghiare. — Bun'a cuviintia ne opresce a dice mai multu despre acésta tema. —

Dela conceptiunea suprematiei de rasa, trecemu la supremati'a poterii de statu, dupa cum se numesce suveranitatea in unele state, — ori supremati'a Coróne, dupa cumu o numimu noi monarchistii. — Supremati'a coróne resp. a aparatului ei de gubernare, o recunósce de legitima si de necessaria ordinei publice de statu totu sufletulu, maghiaru ori nemaghiaru in Ungari'a. — Vorb'a póte fi numai: despre acea, ca unui guberniu, care este mandatariulu unui monarchu, ce domnesce peste mai multe popóra, — si alu carui interessu nu póte fi altulu de catu a fi dreptu facia cu tóte, — nu-i este permisu a face din unele, popóra „favorite" si din altele „urite". Spre exemplu: nui este permisu a substerne spre sanctiune legi, cari suntu compuse spre a indelungá inmoralea si injust'a supremati'a de rasa; nu-i este permisu a risipi veniturile publice pentru scopuri partiali ale unui poporu, precumu suntu institutiuni maghiare in mediuloculu de popóra nemaghiari, — nu-i este permisu a identificá statulu cu unulu din popórele lui, nu-i este permisu a identificá interessele regelui cu interessele unei partite, pe cum s'a facutu la alegeri; nu-i este permisu a administrá spre exemplu pe romani in limb'a maghiara numai pentru-cá cativ'a favoriti de ai sei se capete in mana tóte beneficiale publice, fara de a fi oblegati a invetiá limb'a celor'a cei gubernéza; nu-i este ertatu a scóte dela unii contributiunile publice cu rigóre, ér' altor'a a le promite amnestie de contributiuni; nu-i este permisu a concede pressei maghiare tóte insultele in contra nemaghiariloru, ér' pressei nemaghiare ai inchide gur'a cu legi, — pe cari maghiarii nu le cunoscu oblegatórie pentru ei, numai pentru altii; pe scurtu — cá mandatariu alu unui Domnitoriu, alu carui atributu supremu se tiene a fi impartialitatea, — nu-i este permisu a fi partiale, a imparti unor'a beneficiale publice cu galét'a, — altor'a cu granulu.

Acestu modu de suprematia nu este legitim'a suprematia a Coróne, ci este o procedere totu asiá de inmorale cá principiulu suprematiei de rasa, pentru-ca este sora cu densulu, si se numesce: confiscarea beneficialoru publice pentru maghiari, si lasarea numai a sarcineloru publice pe spatele nemaghiariloru.

Despre „regele" Ungariei Mari'a Theresi'a nu va poté nime dice: ca a fostu inimicu gintei maghiare, nice se va poté afirmá: ca a fostu cuprinsu de idei daco-romane, cum se acusa aparatorii autonomiei transilvane de astadi, si totusi acea mare si nemuritória regenta a redicatu principatulu Transilvani'a cá factoru politicu in statu la rangulu Ungariei, primindu in simbolulu suveranitatii austro-ungare si titulu „mare principe alu Transilvaniei;" — pentru dens'a nu a fostu lucru periculosu a face pasi spre a redicá poporulu romanu din Transilvani'a si Ungari'a, successive la rangulu celorulalte popóra austro-unare. — S'au dór' se fia pygmeii politici de astadi, barbati mai profundu cugetatori si mai departe vedietori, cá premergatoriulu loru, principele Kaunitz?

Chiaru legile din 1848 decretéza uniunea Transilvaniei numai sub unele reserve, si o facu numai din motivulu: **unitatii elementului maghiaru in statu.** Óre nu este din partea romaniloru justu candu dicu: Recunóscerea unitatii elementului maghiaru in statu, **nasce consecinte unitatea elementului romanu austro-ungaru in provincia**, cu acelasiu dreptu.

Déca barbatii din legislatiune si dela carm'a sistemei presinte se temu de aplicarea in practse a principialoru fundamentali statorite de ei insii in tóte consecintiele loru si -si cauta refugiu la o politica interna pe catu de absurda, pe atatu de destructiva, apoi nu mai vorbésca de prioritati politice de sisteme egalisatórie si de statu ungaru, — ci recunósca-si impotenti'a, lasandu affacerile patriei in

man'a altor'a mai capaci si mai impartiali, — cari sub cuventulu prioritate politica nu intielegu acelea, ce amu avutu occasiune a vedé in esti ani de confusiune. —

La alegerea de Metropolitu.

Nr. cons. 2136/B. plen. 14. 1874.

Prea cinstitiloru Parinti protopresviteri si administratori propresviterali! Cinstita preutime eparchiale! Iubitu poporu credintiosu din archidiecesea nóstra!

Dupa ce, in urm'a alegerei si a intaririi prea inalte a Excelentiei Sale Preasantitului nostru archiepiscopu si metropolitu Procopiu Ivacicoviciu de archiepiscopu si metropolitu alu Carlovitiului, scaunulu nostru archiepiscopescu si metropolitanu a devenitu vacantu, — dupa cum Vi s'a mai adusu la cunoscintia prin circulariulu consistoriale din 18 Augustu a. c. nr. 1941/B. plen. 11, — pentru re'ntregirea acestui scaunu Prea Veneratulu consistoriu metropolitanu cu charthi'a sea dto 19 Augustu a. c. nr. metrop. 40 a conchiamatu aici la Sibiiu Congressu nationalu bascricescu electoralu pre 15/27 Octobre a. c. precum si celu ordinariu, carele si dealtmintrenea e a se convocá in anulu acest'a. —

Congressulu nationalu bascricescu electoralu se compune in intielesulu Statutului organicu § 155 din 120 de deputati, la cari archidiecesea nóstra concura cu diumetate, alesi dupa modalitatea prescrisa in § 148 alu Statutului organicu, de sine intielegundu-se, ca in casulu de facia in fia-care cercu de alegere in archidiecesa se alegu cate doi deputati (§ 155 Stat. org.).

Deci pre bas'a acestoru prescrise ale Sta. org. si a susu laudetei charthii a Prea Veneratului consistoriu metropolitanu, acestu consistoriu archidiecesanu in siedinti'a de astadi a decisu escrierea de alegerile deputatiloru congressuali din archidiecesea nóstra, si anume:

a) a acestoru 30 deputati, adeca 10 din cleru si 20 mireni, pentru congressulu ordinariu si electorale:

b) a aceloru 30 deputati numai pentru congressulu electoralu.

In privinti'a esecutarei acestoru alegeri se dispunu urmatórele:

I. Cercurile pentru alegerea deputatiloru din cleru remanu totu acelea, dupa cum suntu renduite prin circulariulu din 22 Iuliu 1870 nr. cons. 620. Asemenea si comissarii consist. se denumescu totu cei din 1870 cu urmatórele modificari dictate de impregiurari obvenite de atunci incóce:

Asiá in **cerculu alu II** se renduesce comissariu consistorialu P. protopresbiteru alu Brasiorului I, Iosifu Baracu; in **cerculu III** P. protopr. alu Brasiorului II, Ioanu Petricu; in **cerculu IV** P. assessoru consist. Zach. Boiu; in **cerculu VII** P. prot. alu Turdei inf. Simeonu P. Moldovanu; in **cerculu IX** P. prot. alu Derei Ioanu Papiu;

II. Cele dóuedieci de cercuri pentru alegerea deputatiloru mireni, respective pentru scrutiniele alegeriloru facute in sinódele parochiali a deputatiloru mireni, precum si comissarii cons. mireni remanu asemenea totu dupa cum a fostu la a. 1870 (circal. cons. 620 ex 1870) pre langa urmatórele schimbari si anume:

a) **II-lea cercu** la cererea comuna se muta la **Sibiiu;**

b) **VII cercu** la **Bachnea;**

c) pentru **cercului VIII** se denumesce comissariu consist. d-lu advocatu Georgiu Secula;

d) pentru **cercului X** se denumesce comis. cons. dlu adv. Dr. Lazaru Petco;

e) pentru **cercului XI** dlu dir. gimn. Dr. I. Mesiot'a;

f) **cercului XII** érasi la cererea comuna se stramuta la **Brasiovu;**

g) pentru **cercului XVIII** se denumesce comis. consist. dlu jude singularu Lazaru Piposiu, si in fine

h) pentru **cercului XIX** dlu advocatu Dr. Avramu Tincu.

III. In privinti'a alegerei deputatiloru mireni se renduescu urmatórele:

1. In diu'a de 22 Sept. cal. nostru a. c. se se publice in tóte basericele nóstre tienerea sinódeloru parochiali pentru alegerea deputatiloru mireni.

2. Dumineca urmatória in 29 Sept. se prefige diu'a alegerei deputatiloru mireni in sinódele parochiali, — adeca: in Dumineca acést'a se se adune sinódele parochiali, cari se constituescu in intielesulu § 91 p. e. Stat. org. si se aléga cate doi deputati, insemnanduse la protocollulu de alegere pentru fia-care deputatu anumitu, care dintre densii este alesu conformu § 155 Stat. org. numai pentru congressulu electoralu, si care este alesu atatu pentru congressulu electoralu catu si celu ordinariu, observandu-se la aceste alegeri punctele f) si g) din § 91.

3. Actulu alegerei dimpreuna cu protocollulu de alegere se le tramita negresitu pre diu'a de 6 Octobre a. c. cal. nostru prin doi barbati de incredere la loculu scrutiniului cercului respectivu, unde acei'a, carii au intrunitu maioritatea voturiloru se voru provede cu plenipotintie subscrise de comisariulu consistorialu si de toti ceilalti membrii ai scrutiniului.

In literile credentiunale resp. plenipotentie ale fia carui deputatu se se insemneze apriatu, care dintre densii este alesu numai pentru congressulu electoralu si care atatu pentru celu electoralu catu si pentru celu ordinariu.

IV. Diu'a alegerei deputatiloru din cleru se prefige pre 26 Septembre cal. nostru si adeca: toti preutii din cerculu respectivu se aduna la loculu desemnatu, si sub presiedinti'a comis. consist. alegundu-si doi barbati de incredere si unu notariu, numai decatu purcedu la alegerea deputatiloru prin votare publica, séu la cererea unei tertialitati prin votare secreta, deosebindu si aici intre votarea pentru deputatulu congressului electoralu si intre acea a deputatului pentru congressulu electoralu si ordinariu. Cei alesi cu maioritate de voturi se provedu cu litere credentiunale, in care de asemenea are a se pune apriatu, ca deputatulu respectivu este alesu numai pentru congressulu electoralu, séu pentru celu electoralu si ordinariu. Literele credentiunale se subscriu de comissariu, barbatii de incredere si notarii; ér' despre actulu alegerei se compune unu protocollu si subscrisu de acum numitii se substerne consistorialui. (§ 91 p. d si f).

Comissarii consistoriali din cleru si mireni au a se afla nesmintitu in dilele prefipte la locurile de scrutiniu si a reportá consistoriului archidiecesanu fara amanare despre resultatu prin substernerea protocólleloru.

Consistoriulu archidiecesanu, carele cunósce greutatile poporului nostru, greutati, cari s'au mai sporitu prin anii cei nefavorabili, impinsu de neincungiurabil'a necessitate, se vede silitu si cu occasiunea acést'a a appellá la bunulu simtiu alu crestiniloru nostri evlaviosi si a recomendá contribuirea denariului fia-carui, in catu nu voru ajunge contribuirile din ladile basericeloru, séu intru catu va vof care-va se concurga de buna voia cu adiutoriulu seu spre acoperirea spesseloru deputatiloru nostri congressuali. Cu mare greutate face consisteriulu archidiecesanu acestu appellu, dictatu de impregiurari intetitórie si de mare insemnatate pentru vié'ti'a nóstra natiunale-basericésca. Elu a cautatu cá se crésca unu fondu intemeiatu de marele archiepiscopu si metropolitu repausatu Andreiu, si cu bucuria marturisesce, ca atatu la indemnulu seu, catu si spontaneu, mai multi dintre deputati, in diverse ronduri, au cedatu competintiele loru pre sém'a acestui fondu, acarui scopu este cá cu tempulu se scape credentiosii basericei nóstre de greutatea acestoru spesse, ce se repetiescu de cate ori suntu de a se tiené sinóde si congresse. Despre nisuinti'a acést'a a consistoriului testéza, afara de fondulu sinodalui archidiec. administratu de epitropi'a nóstra, si circulariulu din 18 Ian. 1873 nr. 68 si nr. 2040/E. cons. 36 ex 1874. Convinsi atatu despre necessitatea colecteloru pentru congressulu venitoriu, catu si despre conscientiós'a administrare a fia-carui cruceriu ce intra séu se asterne la archieppi'a nóstra, voru binevoi crestinii nostri, particulari, precum si bisericile, a substerne ofertele loru prin P. P. Protopresbiteri celu multu pana la 10 Octobre a. c. cal. nostru acestui consistoriu.

In fine si la ocasiunea acést'a atrage consistoriulu archidiecesanu atentiunea PP. Protopresbiteri, a preotimei si a poporului intregu asupr'a insemnatatiei celei mari, ce au alegerile aceste epocali in vietí'a nóstra bisericésca, si recomenda acurata indeplinire a tuturoru celoru prescrise in cea mai fratiésca iubire si contielegere, asia incatu sa nu remana din vre-o nebagare de séma a ordinatiuniloru ori din alte cause vre-unu cercu fara de representante la alegerea fiitoriului nostru Archieppu si Metropolitu, precum si la afacerile cele importante ale congresului ordinariu fiitoriu.

Sabiiu din siedinti'a consistoriului plenariu archidiecesanu, tienuta in 22 Augustu 1874.

Vicariulu archiepiscopescu
(L. S.) **Nicolau Pope'a,**
Archimandritu.

Alb'a-Iuli'a 2 Sept. 1874.

(Necrologu).

In ultim'a Augustu trecú din asta vietia consórtea advocatului Ignatiu Rajnai in Alb'a-Iulia, nascuta in Ighiu — 1836 lun'a imperatoriului Augustu.

Pia defuncta Maria fú un'a din filiele parentelui Nicolae Strajeanu fostu in ultimii ani preutu unitu in Ighiu si nepóta buna parentelui eromonachu Jovianu, care in ultimii ani ai vietii sale occupá atatu cinulu basiliteloru, catu si un'a cathedra de professore gimnasiale in Blasiu.

Acésta delicata si cu una anima rara si buna dotata fientia incepú educatiunea sa sub ochii parentelui seu la scól'a reformata in Ighiu. Mai adulta trecú dimpreuna cu sora s'a Emilia astadi marita Duca la Alb'a-Iulia unde -si continuara institutiunea pana in 1848.

Ambele escelendu in desemnu, lucrari de casa si in tienerea in regula a casei si economiei si. —

Dupa 1848 impartienduse Transilvani'a in cercuri ajunse unulu din aceste a fi asiediatu cu conducerea in Ighiu sub cunoscutulu Ioanu Boériu (ce mori in calitate de v.-comite la Alb'a inferiór.) si a adjunctului I. Rajnai. —

Tenerulu adjunctu de si de nationalitate ne romanu castigá cu scientia si finele sale maniere anim'a fragetei Marie — si la 23 Ianuariu 1853 se cununá cu ea in baseric'a gr. cath. in Ighiu. Casatori'a fú daruita de Ddieu cu 2 baiiati astadi fetiori Eugeniu si Geiza, de si nu romani dupa nume, dér' tare romaneti, se speramu ca romanismulu celu mare, ce resufla la multe occasiuni din peptulu loru si interessulu loru propriu bene intielesu-li-va romani si mai multu si voru fi buni patrioti — si se bucuramu, ca fetiti'a Maria e si mai mare romana si economa decatu mum'a sa.

In 1 Sept. se astrucara osemintele pie defunctei Maria. Cortegiulu mare si frumosu; mai toti magistratii si advocatii luara parte. Capulu lucrului e, ca dómnele inteligente romane in vestimente negre potrivite o petrecura pana la baseric'a gr. c. din Lipovanii Albei a) si dimpreuna cu unu publicu fórte numerosu, asistara la ceremoni'a funebrale in baserica. —

Parentele protopopu Elechesiu — (nu celu reformatu) — tienú unu cuventu funebru — si nu vrú a cede, se discurga Axentie Severu cá amicu alu familiei —. Discursulu acesta se alatura cu rogare, cá de cumva ideele, conceptele si parerile, puse in acestu discursu de veteranulu nostru convinu si se potrivescu cu ale Redactiunei et lectoriloru ei, se benevoiti alu publicá. Se fia pie defuntei tieren'a usióra! Idem, qui pridem.

Anunciamu, ca prelegerile la scól'a normale rom. din Monoru, districtulu Naseudului, pe anulu scol. 1874/5 se incepu cu 1 Septembre a. c. — Acésta scóla s'a deschisu pentru prim'a data in tómn'a anului 1872 cu dóue classe, dupa acesa successive cate o classe, si acuma e completa din 4 classe. Personalulu invetiatorescu consta din 4 invetiatori si unu catechetu.

Se primescu copii trecuti de 6—7 ani fora deosebire de natiune si confessiune.

Acésta scóla e sustienuta din fondulu scolasticu centrale alu fostiloru granitiari din districtulu Naseudului. — La infientiarea acestui institutu, la o margine a districtului — fundatorii s'au fostu indemnati numai de interessulu fostiloru granitiari din acestu cercu, ci au luatu in consideratiune innaintarea spirituale a intregei poporatiuni romane din acestu tienutu estinsu, careia pana acuma -i a lipsitu unu atare institutu. Acésta ne vine din Monoru 29 Augustu 1874, dela Directiunea scólei.

Erá anulu 1836, candu in scólele fost. regimentu nu numai cele divisionali, ci si cele comunali am vediutu eu pe acolo progresse mari atatu scientifice, catu si economice mai vertosu in gradinaritu, pomologia si de exercitarea copiiloru in arme. Astadi nu scimu, déca si in catu se mai continua asemeni exercitii neaperatu de lipsa pentru economi'a casei si pentru venjosi'a si invertosiarea corpului fragedu alu tenerimei, cá se fia mai isteti si in jocuri decatu tapalagosii, cari se impedeca si pe loculu limpede. Si parintii fosti ostasi inca ne invatia jocuri de manevre militari pe colnice si vali si le amu luatu folosulu la tempu cu gloria. — Astadi óre gimnastica se invatia, cum pretende secululu ostasiescu, in care ne nascemu totu fii de tagm'a lui Marte dieulu, si prin scólele comunali? Déca nu, apoi ve recomendamu a introduce **instructiunea militaria in scóle,** cá exercitiu mai multu de catu gimnasticu si mai animatoriu decatu jocurile, ce facu tenerimea stupida si reu passionata. In Romani'a s'a introdusu; éccai

„Regulamentu

asupr'a instructiunei militarie in scóle.

1. Instructi'a militara este obligatória pentru toti elevii din scólele publice, fia primarie, fia secundarie, si facultativa pentru cei din scólele private.

2. Elevii dela 13 pana la 15 ani voru fi esercitati la scól'a soldatului si scól'a de compania fara arme, dela 15 ani in susu acelea-si esercitii cu arme.

Acésta instructia se va face numai in practica.

3. Elevii din cele dóue classe din urma ale scóleloru secundarie suntu datori a invetiá si in teoria si in practica cu arme scól'a soldatului, scól'a de compania, tragerea in tienta, servitiulu in companie, servitiulu de garnisóna si servitiulu interioru.

4. Elevii cuprinsi in art. 3 si cari se voru distinge in instructia militaria si voru fi dobenditu si la celelalte cursuri ale classei celu pucinu nota 7, potu fi inaintati la gradulu de corporalu si sub oficieri-eleva. Aceste grade se conferu pentru tempulu in care elevulu se afla in scóla.

5. Fia-care scóla va formá o fractie de trupa dupa numerulu eleviloru dela o sectie pana la o compania inclusive.

Intr'unirea mai multoru scóle alcatuindu batalionulu se va face in dilele de serbatori.

6. Fia-care scóla va avé unu instructoru militariu.

7. Scólele ce formédza o compania si suntu compuse din elevii prevediuti la art. 3 voru fi comandate de unu oficiariu din armata hotaritu in fia-care garnisóna de ministeriulu de resbelu, oficiarulu comandantu are sub ordinele sele pre instructorulu militaru si executa singuru exercitiile in dilele si orele hotarite.

Oficiarulu comandantu póte merge la instructii insocitu de sub-oficiarii din corpulu seu, spre a lu ajutá in instructi'a eleviloru.

8. Instructorulu militariu va fi insarcinatu si cu exercitiulu gimnasticei.

9. Un'a séu mai multe scóle alcatuindu batalionulu voru avé drapelulu cu inscriptia: „Viitoriulu“ si initialele domnitoriului.

10. Exercitiulu militariu se face in curtea scólei séu in locuri apropiate si anume destinate de 2 ori pre septemana; ér' exercitiile gimnastice la acelea-si óre de 2 ori pre septemana, in loculu scólei.

11. Uniform'a eleviloru din orce scóla va fi cá acesa a dorobantiloru, cu deosebire, ca la gulerulu bluzei, tunicii séu mantelei voru purtá cate 2 frunze de postavu albu de fia-care parte a gulerului.

Facerea si purtarea uniformei din partea eleviloru este facultativa. Nu se va permite inse nici o alta uniforma, decatu cea descrisa mai susu.

12. Elevii in uniforma suntu datori a dá respectulu cuvenitu gradeloru militarie superióre si suntu constrensi indatoririloru disciplinei militarie, in limitele regulamenteloru scolare, in ceea ce privesce penalitatile.

13. Scólele din Bucuresci si Iassi voru fi puse catu pentru instructia militaria, sub directiunea unui colonelu siefu de regimentu, in celelalte orasie, residentia de prefectura, sub directi'a unui maioru; ér' in comunele rurale sub acesa a siefului campanii de dorobanti.

14. La finele fia-carui anu scolariu si inainte de St. Petru, unu esamenu publicu se va face in presenti'a comandantului fia-carei scóle; resultatulu esamenului va fi consemnatu pentru fia-care elevu in certificatulu seu de studiu. Éra paradi'a militaria a eleviloru tuturoru scóleloru concentrate intr'unu locu a nume determinatu, se va face in diminéti'a dilei de St. Petru, inainte de impartirea premiiloru.

Ministru de resbelu, Florescu.

Ministru instructiunei publice si alu culteloru, T. Maiorescu.“

Asiá! — Si apoi fia-care scóla se -si mai aiba si gradin'a si scól'a s'a de pomi, cá dela bancele scólei se se introduca cultur'a plantelor pentru cuin'a mameloru, cari afara de cépa, usturoiu séu aiu, salata, fasole, crastaveti si vérsa mai ca nu mai sciu folosi nutritoriulu si multu sanetosulu remnu alu plantelor, cá articule si comerciali. Directiunea se se dè din scóla la tóta viati'a, pana candu se va preface in natura, cá din predilectiunea culturii de tóta plas'a se reinvia si Hortensii deveniti dictatori, consuli si pretorii fosti odata familia de gradinari, cum redeamu si pe unu — fia eternatu! Marianu, adoperanduse a face din ripe vinete si din ladiuri pometuri. Cultur'a si activitatea cu ea ne va reinnaltiá apoi fora picu de indoiéla. Red.

Noutati diverse.

— Episcopl alesi. Sinodulu electorale gr. or. serbu, din nr. ternariu propusu de patriarchulu Ivacicoviciu, a alesu de episcopu serb. in Temisióra pe priorulu Voinovics, pentru Carlstadiu pe archim. Theofanu Zsivkovics.

— In diu'a de 9 Augustu curentu, pe la óre le 12, in muntele numitu curmatur'a-Oltetiu, care este in cerculu judetiului Gorjiu, Romani'a, aparandu unu noru de plóia, a trasnitu si omoritu 420 oi mióre, sterpe, ale pastoriului Iónu Cándea cu alti tovarasi ai sei.

Madrid, 27 Augustu, sér'a. — Representantii straini au primitu scrisorile loru de acreditare.

— 29 Augustu, sér'a. — Comandantulu generalu alu armatei din Catalonia, merge in adiutoriulu Puycerdei care se apara mereu.

S'a primitu detaliu asupr'a esceseloru comise de carlisti candu au intratu la 25 Augustu, la patru óre de demanétia, in Calahora, in numeru de 4200. Ei au inceputu prin a desarmá garnisón'a pe alu carei comandantu -l'au inchisu, dupa acea au jefuitu case particulare si depositulu de tutunu.

Ei au fortiatu pre preutii catedrali se le platésca 85,000 franci. Au impuscatu patru voluntari si pe impiegatii vamali, au datu drumulu tuturoru celoru arestati, au arsu gar'a si au omoritu pe mobilii cari o aparau. Ei au slutitu cadavrele. Au voitu se omóre si pe primariu, care a scapatu.

Bourg-Madame, 31 Augustu. — In nóptea de 29 spre 30, carlistii s'au intorsu cu fortie mai mari, dupa ce se facusera ca se retragu. Ei au datu fara aici unu succesu dóue asalturi formidabile. Puycerdianii le-au luatu chiaru dela pitiórele zidurilor optu carre incarcate cu arme, munitiuni si alte efecte de resbellu. Carlistii infuriati au arsu o sira de bucate. Lumea se teme, ca nu cum-va ei se dè focu la totu ce este prin impregiuru. Nóptea de 30 si 31 au fostu fórte linistite.

Londra, 29 Augustu. — „Daily News“ dice, ca pretentiunile délegatiloru russesci si germani la Congressulu dela Bruxelles, in cestiunea bombardamenteloru si a occuparii tienuturiloru cucerite, suntu nesuferite, din buna norocire ei n'au fostu spriginiti.

Catana, 30 Augustu. — De eri séra, Etna a eruptu. Lav'a iesse prin trei guri fórte departe inse de locuintie.

Petersburg, 31 Augustu. — S'a creatu unu corpu alu gardei sub comand'a marelui duce mostenitoriu. „Tromp. Carp.“

Parisu, 4 Septembre. — Chaudordy s'a numitu ambassadoru la Madrid.

Christiania, 4 Septembre. — Membrii espeditiunii austriace au scapatu prin navele russe sosite la Vardoe in Norvegia. Vasulu Tegethof a peritu.

Madrid, 4 Septembre. — Cabinetulu Zabal'a a demisionatu. Cabinetulu sub presidentí'a lui Sagasta este astu-felu compusu: Sagasta, presidinte si ministru la interne; Ulloa, ministru de statu; Colmenares, la justitia; Serane-Badoya, la resbellu; Camacho, la finance; Orias, la marina; Navarre-Rodrigo, la comerciu; Romero-Ortitz, ministru alu coloniiloru. „Mon. Of.“

Nr. 1387 — 1874. 1—3

Concursu.

Devenindu vacante notariatele cercuali a Porumbaculuí si Scoreiului din districtulu Fagarasiului, si anume celu dintaiu custatoriu din comunetatile: Porumbaculu inferiór, Porumbaculu superiór, si Sarata, impreunatu cu unu salariu anuale de 400 fl. si cuartiru liberu in comunitatea Porumbaculu inf.; celu de alu doilea custatoriu din comunitatile: Cartisiór'a strezeana, Cartisiór'a opreana, Arpasiulu superiór si Scoreiulu, impreunatu cu unu salariu anuale asemenea de 400 fl. si cuartiru liberu, ce are alu prestá comunetatea in urma numita, — se escriu prin acésta concursu pana in **30 Sept. a. c. st. n.**

Doritorii de a occupá ver-un'a din acestea statiuni notariali, au a-si tramite la subscrisulu officiu, pana la terminulu numitu, suplicele provediute cu documentele de cualificatiune, intre cari seau unu atestatu, cumca au pusu cu succesu esamenulu notariale, séu alte documente, cumca posedu pre de plenu cunoscientiele recerute spre acésta.

Vistea inf. 2 Septembre 1874.

Pretur'a Vistei.

Cursurile

la bursa in 7 Sept. 1874 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26½	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 81	„ „
Augsburg	—	—	104 „ 10	„ „
Londonu	—	—	109 „ 75	„ „
Imprumutulu nationalu		—	74 „ 70	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			71 „ 80	„ „
Obligatiunile rurale ungare			78 „ 25	„ „
„ „ temesiane			77 „ —	„ „
„ „ transilvane			75 „ 75	„ „
„ „ croato-slav.			80 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	977 „ —	„ „
„ creditului	—	—	243 „ 50	„ „

Redactoru respundietoriu

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.